

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ПРИЛОЗИ ЗА ЈУЖНОСЛОВЕНСКИТЕ
ЛИТЕРАТУРИ“ ОД АВТОРОТ ПРОФ. Д-Р ЛУСИ КАРАНИКОЛОВА-
ЧОЧОРОВСКА, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како и Одлуката бр.2402-186/3 од 98. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет, одржана на 24.12.2013 година, за изготвување на рецензија за приложениот ракопис „Прилози за јужнословенските литератури“ од авторот проф. д-р Луסי Караниколова-Чочоровска, наменет за студентите од прв циклус студии на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, избрани се рецензентите:

- проф. д-р Виолета Димова, редовен професор од Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип;
- проф. д-р Јованка Денкова, вонреден професор од Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

По разгледувањето на ракописот, до Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како рецензенти го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Понудениот ракопис од проф. д-р Луסי Караниколова-Чочоровска со наслов „Прилози за јужнословенските литератури“ како интересен учебник за објавување во електронска форма на веб-страницата од Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип е наменет за предметите *Јужнословенски книжевности 1, 2, 3 и 4 (српска, хрватска, словенечка и бугарска)* во петтиот, шестиот, седмиот и осмиот семестар за студентите од Катедрата за македонски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип со неделен фонд на часови од 2+2+2, односно 1+1+1. Приложениот ракопис на проф. д-р Караниколова-Чочоровска е во согласност со предметната програма за предметите *Јужнословенски книжевности 1-4*, а авторот на почетокот ја објаснува токму таа усогласеност на содржините на учебникот со предметната програма. Имено, битно е да се нагласи дека учебникот не ја покрива целата програма за сите четири предмети, ами дека станува збор за темелен пристап кон одделни, репрезентативни содржини, кои се од исклучително значење за знаењето на студентите од оваа област.

Ракописот на проф. д-р Караниколова-Чочоровска има вкупно 105 страници, А4 формат и според обемот ги задоволува основните критериуми за објавување на рецензиран интересен учебник во електронска форма според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Имено, ракописот за учебник на проф. д-р Караниколова-Чочоровска содржи вкупно 11 обемни прилози, од кои четири се прилози за содржини од српската, четири за хрватската, еден за словенечката, еден за бугарската книжевност и уште еден прилог што претставува компаративен приказ на балканскиот менталитет преку три текста од македонската, српската и хрватската литература. На почетокот од ракописот е даден предговор, каде што детално се објаснува придонесот на секој од текстовите по однос на наставните содржини од предметите *Јужнословенски книжевности 1-4*.

Прилозите се работени според даден теориски модел, однапред дефиниран од авторката, така што по таков начин се нуди темелен увид не само во едно литературно дело на еден автор туку и во севкупниот негов опус. Така, романите „Селидби“ од Милош Црњански, „Златотот на златарот“ од Аугуст Шеноа и „На пругорнината“ од Иван Цанкар се третираат од гледна точка на дескриптивното рамниште, што е проблематика на која

Караниколова-Чочоровска ја работеше својата докторска дисертација. Ваквиот пристап допушта увид во севкупната структура и сите аспекти (општествено-политички, културни, естетски) на апострофираните романи.

Натаму, текстот посветен на епската поема во драмска форма „Горски венец“ на Петар Петровиќ-Његош е работен според интензивно фреквентните во ова дело т.н. мини-жанри или искази-формули (тоа се афоризми, сентенци, пословици, поговорки), кои не само што нудат пристап кон црногорските состојби во првата половина на 19 век, туку упатуваат и на општи, универзални, општочовечки вредности.

Текстот за нобеловецот Иво Андриќ се осврнува на неговата раскажувачка проза, третирајќи ги категориите страв и надеж, за по таков начин да се упати на менталитетот на српскиот човек, односно жена и преку нив на менталитетот и на другите јужнословенски народи.

Сличен е пристапот и кон романот „Зона Замфирова“ од Стеван Сремац, каде што се третираат т.н. елементи на традицијата, за преку нив да се навлезе во менталитетот и идентитетот на српскиот човек од Јужна Србија.

Од новата хрватска литература, освен романот „Златот на златарот“, во ракописот застапен е и третманот на првата книга љубовна лирика во историјата на хрватската книжевност – „Ѓулабии“ од дводомниот поет Станко Враз. Анализата на оваа поезија е направена од гледна точка на суптилната наративност во исклучително лирскиот контекст, каков што поседува оваа лирика.

Натаму, застапена е анализата на капиталното дело „Смртта на Смаил-ага Ченгиќ“ од Иван Мажуранич од гледна точка на именската метафора, како мошне фреквентна категорија во оваа епска поема.

Направен е приказ и за раскажувачката проза на Јоасип Козарац, преку анализата на „женскоста“ во двата негови расказа „Тена“ и „Мира Кодолиќева“.

Еден текст од прилозите за јужнословенските литератури на проф. д-р Караниколова-Чочоровска се однесува на обид за приказ на балканскиот менталитет преку три текста од македонската, српската и хрватската книжевност.

Последниот прилог е од бугарската литература, поточно се однесува на опсежна анализа на романот „Под игото“ од Иван Вазов. Иако е озаглавен како „Историското и наративното време во романот ‘Под игото’ од Иван Вазов“, овој текст нуди длабок приод кон историските процеси и нивното значење за бугарската историја, а кои се опфатени во романот.

Во својата содржина учебникот е збогатен со вкупно шест графикони кои во една сосема прегледна форма на студентите им ги предочуваат и им ги поедноставуваат анализите на дескриптивот во трите текста (од српската, хрватската и словенечката литература), а кои ја третираат проблематиката на описот. Овие графикони имаат нагледен карактер.

По секој текст, дадени се библиографските единици кои се користени за изработка на текстот. Тие треба да им ја олеснат на студентите ориентацијата во понудениот материјал од учебникот.

ЗАКЛУЧОК

При презентирањето на материјата од областа на јужнословенските книжевности, авторката на овој труд применува современи начела и принципи и од методски и од методолошки аспект. Наставните единици се елаборирани систематски, децидно и сосема прегледно, што е основен предуслов студентите да можат лесно да ја следат, да ја воспримат и да ја разберат суштината на предочената содржина од јужнословенските книжевности. Од друга страна, третманот на одделните наставни единици од оваа област од гледна точка на однапред дефинираниот модел за анализа на конкретното книжевно дело дава солидна педагошка, но и книжевно-теориска и книжевно-историска основа за совладување на наставните содржини од програмата по предметите Јужнословенски книжевности 1-4. Впрочем, врз основа на конкретна анализа на конкретно литературно дело, наставните содржини се направени достапни за совладување и разбирање од страна на студентите.

Од сето што е погоре предочено може да се заклучи дека трудот со наслов „Прилози за јужнословенските литератури“ од проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска ги задоволува основните критериуми за објавување во форма на рецензиран интерен учебник. Поради тоа, како членови на Рецензентската комисија, со задоволство им предлагаме на членовите на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Штип да го прифатат овој труд за објавување како електронски универзитетски учебник на веб-страницата во е-библиотеката на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Виолета Димова, с.р.
Проф. д-р Јованка Денкова, с.р.